

N.F.S. Grundtvig “Et Særsyn i det nittende Aarhundrede”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.2, maj 2013

Ændret i version 1.22 og 1.23, maj 2024

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Ændret i version 1.22 og 1.23, maj 2024

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1804 (SJ: 28)

Teksten er etableret af Niels W. Bruun

Punktkommentarer er skrevet af Niels W. Bruun, redigeret af Else Riisager

Indledning er skrevet af Niels W. Bruun, redigeret af Vibeke A. Pedersen

Tekstredegørelse er skrevet af Niels W. Bruun, redigeret af Johnny Kondrup og Henrik Yde

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning Johnny Kondrup

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

[A:4753]

Et Særsyn i det nittende Aarhundrede.

Neppe skulde man troe, at der paa en Tid, da der dog ikke blot skrives meget, men ogsaa gøres meget til Skolevæsenets Bedste – kan gives en Bye – end sige et Sogn – i Danmark, hvor man i en Række af Aar, har maattet savne al Skoleundervisning, og dog er det Tilfældet. – I et vist Sogn paa Falster, har i de sidste 10 Aar ingen Skoleholder været, thi saalænge er det siden, den sidste derværende blev blind, og ophørte at forrette Embedet. Vedkommende vægrede sig ved at indsætte en ny – som man siger – paa Grund af, at den Gamle ej kunde undvære Skolelønnen. Dog, det er ikke troeligt, thi skøndt en saadan Handling kan synes at tilhøre et følsomt Hjerter, bærer den dog neppe Præg af Fornuftens Stempel, og Medlidenhed med eet Individ, paa et helt Sogns Ungdoms Bekostning, vorder – efter mine Tanker – neppe

retfærdigt. – End mere, det er 3 Aar siden, bemeldte Gamle døde, og endnu er ingen ny – uagtet alle Opfordringer – indsat. – Hvad Under? om i et saadant Sogn, det Tilfælde har indtruffet, at en, der antegnede sig til Konfirmation, ej endnu kjendte Bogstaver; – thi var der end – som man maae formode, skøndt man ej indseer det – de meest gyldige Grunde til denne **A:4755**skadebringende Opsættelse, bliver det dog stedse sørgeligt, at Oplysningen maa taale et saa voldsomt tilbagevirkende Stød, paa Steder, hvor den saameget kunde behøve uafbrudt Fremskriden. – Hvor nedslaaende maae det ikke være for Stedets oplyste Religionslærer, at see sine Bestræbelser tabe saameget af den tilsigtede Nytte? da en stor Deel af hans Menighed er uskikket til at modtage hans Undervisning, den han ikke kan nedstemme til Skoleholderens første Funktioner.

Udbye Præstegaard ved Præstø d. 5 d. 1804.

Nic. Fred. Sev. Grundtvig.

Kandidat i Theologien.